

ZMIZELÝ ZÁPISNÍK Vladimíra Fuxe**Co sto věků bludných hodlalo, zvrtné doba
neboli
NASTALO NÁM PŘÍŠTĚ**

O starých láskách se pravívá, že odmítají rezavět, což neplatí pouze o dá-mách, které dovedou ztiziánovatět kdykoliv, a bohužel též o výrobě nerezových materiálů, v důsledku toho dražších, než by bylo záhodno. Jak jsem zjistil, nezpůsobilo několikaleté – naštěstí plodné – extempore v divadle žádnou změnu v mé staré náklonnosti k rozhlasu, kde jsem tentokrát našel dveře dokořán: potřebovali někoho, kdo by měl na starosti co možná veškeré mluvené nebo zpívané slovo v hudební redakci, tehdy silně obsazené. Ještě neodešel do penze Jan Slabý, v plném záprahu produkoval pořady Ladislav Kozderka, folkloru a vůbec hudbě ze světa vládl Jaromír Nečas, hudbě tak řečené vážné se věnovala Jitka Fukačová, o repertoár estrádního orchestru se staral Slávek Sedláček, o pop a jazz Vladimír Popelka, takto kolega chemik, tuším z Pardubic. Tomu všemu šéfoval Zdeněk Cupák, jehož obzor zaplňovala především hudba symfonická – ale jak jsem se docela mimoděk dozvěděl, učarovala mu též vyšší matematika, která mu byla relaxačním oborem. (Skoro jsem byl nakloněn koupit si klobouk, abych mohl před takovýmto koníčkem smeknout, srdce hudebnická se kloní spíše k disciplinám pozemštějším, hledající podvědomě životní rovnováhu.)

Počítačů nebylo, vše se psalo na stroji, redakce měla svůj notový archiv, ale nahrávky byly ve společné fonotéce, stejně tak gramoarchiv byl pro všechny redakce společný. Celek byl samozřejmě mohutnější, nežli potřebuje dnešní provoz, ale stanice (později studio, aby si to nikdo nevykládal příliš samostatně) přispívala do vysílání dost rozsáhlou minutáží, která – nutno připustit – měla co nabídnout. Byla tu poměrně velká produkce novinek, což jsem měl záhy poznat na vlastní kůži.

Stůl jsem obdržel v kanceláři Jana Slabého, který mě přijal velmi kolegiálně a neformálně, byl to opravdu správný parták, který kde mohl, pomohl. (Ten stůl je v rádiu dodnes, zdědil ho po mně Jaromír Nečas, potom Josef Prudil a po něm Jiří Plocek; pracovní stoly by asi měly psát vzpomínky, pamatují toho mnohdy víc, než by někdy bylo lidem u nich sedícím milé.) Dotyčný kus nábytku mě poněkud překvapil dvěma objevy: jednak měla řada zásuvek po pravé straně ty dvě nejspodnější spojeny v jednu (a přitom předstírala, že jsou tam dvě nad sebou – do tohoto superšuplete se dala umístit láhev čehokoliv na stojato) a jednak na desce po pravé ruce mě vítala do práce sic nevelká, ale viditelná hromádka textů, určených k pročtení a k rozhodnutí, co se může hodit k realizaci a na čem by naopak měl autor ještě zapracovat. Ta hromádka byla neobyčejně odolná a nic ji nemělo k tomu, aby dobrovolně zhubla – někdy

naskočila o různá průvodní slova a návrhy pořadů a tajně svědčila o tom, do čeho se mi třeba dvakrát nechtělo, anebo bytněla o autorské opravy, které se někdy ne a ne podařit. Jediné, co jsem pročitát nemusel, byla průvodní slova k vážné (aktější lehkých múz říkali „smutné“) hudbě: jednak jich nebylo mnoho, protože skladbami odedávna – a bezvadně – provázela hlasatelna, a jednak se omezovala na faktografii, takže nebylo nutné – a řekl bych, že ani vhodné – do této domény zbůhdarma nahlížet. I tak toho zbývalo víc než dost.

Asi nejnešikovnější bylo domlouvání se vzdálenými autory; poštovné bylo sice paušalováno, ale jak k tomu přišel ten textař? Navíc se mohlo stát, že po všech peripetiích vyšlo najevo, že text je už zhudebněn, což mění situaci k horšímu: je třeba získat aspoň jednohlasý náčrt a na něm zjistit, zda obě složky, hudba i text, jsou ve shodě co do přirozených délek, přízvuků, či různých přesahů, nehledě už na nutnou shodu charakteru obou komponent, tedy jestli náhodou nevznikla na dané téma vlastní parodie. Zdá se to být vlastně jednoduché, ale je to opravdu jenom zdání, klamně tím víc, čím je méně času: „Ono se to má už zítra natáčet...“ Když stačil nevelký zásah, neváhal jsem. Dopustil jsem se toho mockrát, z titulu redaktorské funkce jsem na to pod tlakem termínu měl plné právo. Jen když těch nezbytných zásahů bylo víc, musel jsem dát velký pozor, aby mě autor neuvedl na ohlášce OSA jako spoluautora, to by byl prvotřídní malér (jednomu Mimobrnákovi jsem to musel rozmluvit ne právě jemným způsobem; bylo to nad jeho chápání). Ze stejných příčin jsem se po dobu svého redaktorství jako textař sám odmlčel, aby nikdo nemohl mít pocit nebo dokonce řeči („nojo, nás nutí předělávat, aby mohl prosazovat svoje...“). Mám za ty tři roky možná jediný zveřejněný text, totiž volný překlad Carmichaelovy „LAZY RIVER“ čili Líné řeky, pro Gustava Broma. Nazpívali to J. Hnilička + M. Černohouz a nedávno přišli, že by si to rádi střihli znova, ale nemůžou to najít. Zajímavé jsou cesty osudu – ani já nevím, kam se to schovalo, a pamatuju si jenom začátek verze: I like lazy river, I like lazy days... Jenže už nevím ani to, zda vůbec v českém znění ten začátek použili – nikdo to běžně nedělá, když je refrén obměňován.

Redigoval jsem textařské začátky Pavla Cmírala, Růženy Sypěnové a několika dalších, kteří u textařiny zůstali, mimoto na mě vzpomněl v tomto směru Petr Ulrych (to bylo ještě před mým redaktorstvím). O dvou bych se rád zmínil zvláště: první byl Jiří Štědroň, který začínal jako herec ve Večerním Brně, ale postupně se stával víc a více zpěvákem; přinesl mi jednou dva vlastní texty, oba nadprůměrné, které – pokud vím – nebyly nikdy natočeny (jeden byl na klasickou Dinah Lee). Nevím, proč se Jiří této práci víc nevěnoval, mohl mít dobré texty z první ruky. Ty druhé verše mi jednoho dne přinesl František Jemelka jako svůj příspěvek pro repertoár brněnské skupiny SYNKOPY. Jeho originální, stručný a úderný výrobek pravil bez okolků, že VÁLKA JE VŮL. Byl jsem téhož názoru a text jsem beze změny a výhrad přijal, i když jsem tušil, že nás pražská centrála nepochválí, a věděl, že to heslo se nemusí zamlouvat našemu řidiči jménem Válka; naštěstí si to nepřipustil. (Jako perličku uvádím, že právě loni jsem

se v kterési z brněnských tiskovin dozvěděl od jednoho ze Synkopáků, že si Franta musel text prosazovat proti vůli redaktora, který údajně od něho žádal přinejmenším změnu názvu... Možná si chtěl dotýčný vzpomínatel jenom trochu ex post zabojovat proti rigoróznímu cenzorství tehdejších časů – to ovšem dost dobře nejde, pokud to není pravda a je naživu například autor sám.) V Praze posléze zřejmě došli k závěru, že tuze puristickým nárokům by s takovou mohl nevyhovovat třeba Jaroslav Hašek, takže to nechali tiše plavat. Od autora vím, že se tato písnička ozývala často na studentských podnicích v době zvané Pražské jaro roku 1968. Více snad není v její prospěch třeba uvádět.

A pak tu byli někteří autoři nesporní, jako Vlastimil Pantůček, který uměl napsat zhudebnitelné verše o čemkoliv (viz například jeho Vitaminový charleston) nebo autor českých textů na světově známé slágy, hitmejr Pavel Vrbka, jemuž jich přehršle hrál orchestr Gustava Broma. Pokud Vrbka zhrěšil, tak o tom vždycky věděl a buď to opravil na místě, nebo věc zdůvodnil prozodickými požadavky hudebního půdorysu. Špatné dílo nikdy nenabídl, neměl důvod si kazit renomé.

Tolik o textařích brněnského rozhlasu té doby – zajisté je to velmi málo a jen o některých. Jenže toto není knížka, takže pojďme dále po stopě externistů. Jsou-li taková, je to na prospěch věci: jak víme, není úkolem redaktorů, aby si všechno psali sami, anobřz mají redigovat, čili mít okruh autorů a vést jejich tvorbu žádoucím směrem. V hudební redakci se zmíněný autorský okruh týká samozřejmě hudebních tvůrců, aranžérů a úpravců – na disciplíny slovesné se tolik důraz neklade. Přesto se občas autoři tohoto druhu vyskytli, ba jeden byl přispěvatelem stálým: byl to Jan Fiala, který si posléze v důsledku početního růstu Janů Fialů v oblasti rozhlasu před přijetí připsal ještě jméno Šimon (možná bylo bířmovací, nevím). Jan Šimon Fiala byl autor spíše velmi plodný, o nápady vpravdě neměl nouzi a dovedl věci i organizovat, pokud je měl dostatečně v ruce. Když se mu něco líbilo, udělal si český text, některé byly úspěšné (např. na Böttcherovu hudbu k filmovým mayovkám se ujala „Tam v horách nad strží“ v podání Štěpána Mátlu nebo „Sugar Town“ od Sinatrovic Nancy pod titulem „Š-Š-Š“; ale bylo jich víc, tehdejší posluchači by to jistě věděli – já už ne, když jsem přišel o archiv).

To však nebyla jeho specialita. Vymyslel a sám dodával náplň pořadu, který nazval „Brněnské kolo“. Byl to pořad oblíbenosti jednotlivých hudebních titulů u stálých posluchačů. Tomu typu se podle prototypu říkalo HOUPAČKA a měli ho rádi nejen mladí, jejichž žebříčky ovšem v korespondenci převládaly. Udržel se dlouho a měl dobrý ohlas. Přesto neodolám, abych neocitoval přípis velmi mladého, leč už gramotného posluchače, který napsal: „Nejvíce se mi líbí váš zpěvák Černý Vous.“ – Milan Černoňouz se zajisté potěšil.

Ale abych nezaplňoval příliš mnoho místa najednou časopisu, který má většinou vážnější poslání než vzpomínkové besedování nad ději minulými, dovolím si dnešní vyprávění přerušit, aby se i laskavý čtenář mohl potěšit výhledem na pokračování příště.